

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsiooni juhataja J. Janusson

Sektsiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsiooni juhataja J. Kurkus

Sektsiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 17

Tallinn, 3. mail 1938

IV aastakäik

SISU:

	Lk.
PÖLLUMAJANDUS	
Võituruseisundi väljavaaleid	316
Saksa kalandus 1937. a.	317
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Metsakaubandusseisund	318
Lühiuudiseid	321
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	322
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	321
Peekoniturg	323
Tapaloomade ja lihaturg	323
Toornahkade turg	329
Kanamunaturg	324
Piimaturg	324
Teraviljaturg	324
Linaturg	325
Kartuliturg	326
Aedviljaturg	326
Kalaturg	327
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID	
Majandusseisund Inglises	328
Seakasvatuse toetuskava Inglises	328
Ühendriikide väliskaubandus	329

INFORMATSIONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 329

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Soome arvamus konjunktuurpoliitikast	331
Sulfiitselluloositoodangu vähenemine Soomes	332
Kalajähuvalabrik Lätis	333
Kunststahvelkivi tööstuse laiendamine Lätis	333
Läti väliskaubandus 1938. a. esimesel veerandil	333
Suur piimandusnäitus Taanis	333
Ölepapivabriku asutamine Taanis	333
Kaseiini sissevedu Itaaliasse	334
Kalakonservide ekspordi tagasiminek Norras	334
Puusõbririketi valmistamine Rootsis	334
Rumeenia väliskaubandus 1938. a. I veerandil	334

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Butter Market Prospects	316
German Fishery in 1937	317
INDUSTRY AND TRADE	
Timber Trade Conditions	318
Sundry Information	321
PRICES	
Prices and Quotations	322
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	321
Bacon Market	323
Cattle and Meat Market	323
Rawhide Market	323
Egg Market	324
Milk Market	324
Grain Market	324
Flax Market	325
Potato Market	326
Vegetable Market	326
Fish Market	327
FOREIGN COUNTRIES	
General Business Conditions in United Kingdom	328
Subsidy Plan for Pig Farmers in United Kingdom	328
Foreign Trade in USA.	329
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	329
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Finnish Views on Economic Policy	331
Decrease of Sulphite Pulp Production in Finland	332
Fish-flour Factory in Latvia	333
Enlargement of Artificial Tile Industry in Latvia	333
Latvian Foreign Trade during I Quarter of 1938	333
Great Dairy Exhibition in Denmark	333
Foundation of Straw Cardboard Factory in Denmark	333
Imports of Caseine into Italy	334
Decrease of Fish Conserve Exports in Norway	334
Manufacturing of Charcoal Briquets in Sweden	334
Roumanian Foreign Trade during I Quarter of 1938	334

PÖLLUMAJANDUS

VÖITURUSEISUNDI VÄLJAVAATEID. — BUTTER MARKET PROSPECTS.

Võiturseisundi kujunemine on toimunud viimaseil nädalal erinevalt võrreldes eelmiste aastate samaaegse sesoonse hindade liikumisega. Kui varem võis arvata, et pühade-eelne elavus on tingitud tarvitajate suurenenud sisseostudest ning pärast pühi järgneb tavaliselt vähendamise nõrgenemine, kujunes tänava seisund erinevaks. Nii kõvenes vähem pühadele järgnevatel nädalail, mis nähtus iseloomustab kujukalt võituru erakorralist seisundit.

Hinnates võiturseisundi kujunemist meie vähemise seisukohalt nähtub, et see on toimunud viimase 5 aasta jooksul pidevalt paranemise suunas. Nii oli meie vähemisehinnaoteering aasta esimesel veerandil š. cwt. Inglises (Manchesteris): 1934. a. — 72 š, 1935. a. — 90 š, 1936. a. 103 š, 1937. a. — 104 š ja 1938. a. — 118 š cwt. Seega oli vähemisehind k. a. I veerandil 64% kõrgem kui 1934. a. samal ajal. Võrreldes m. a. hinnaga on meie vähemisehind paranenud Inglises 14 š cwt-lt ehk 25 s. kg. Mitte ükski meie vähemisehinna üldine, vaid ka selle suhteline tase teiste maade vähemisehindadega võrreldes on näidanud tunduvalt paranemist. Võttes eesti vähemisehinna aluseks ja võrdseks 100-ga, oli taani ja soome vähemisehinna tase aasta I veerandil:

Eesti vähemisehinna suhteline seis Inglises.
(Eesti vähemisehinnaoteering = 100)

	Taani (Londonis)	Soome (Manchesteris)
1938	107	108
1937	114	106
1936	115	106
1935	121	111
1934	124	113

Toodud andmeist nähtub, et meie vähemisehind on taani kui ka soome vähemisehinna suhtes näidanud pidevat tõusu. Kui näit., 1934. a. I veerandil oli taani vähemisehinnaoteering eesti vähemisehinna omast 24% ja soome omast 13% kõrgem, oli see tänava vastavalt vaid 7% ja 3%. Tegelikult oli k. a. apr. juhte, kus eesti ja taani vähemisehind Londonis oli võrdne. Nimetatud asjaolu on kahtlemata suurimaid saavutisi meie vähemisekaubanduses ja seepärast

kõigiti hinnatav. Kuigi vähemisehinnaga meie pidevalt ei suuda püsida lähemas tulevikus praeguses positsioonis, näitab see ometi, et püsiva ja eesmärgikindla tööga saavutatakse siiski tõhusaid tulemusi. Seega on olukord meie vähemisekaubanduses k. a. hinna üldtaseme kui ka turgude sissetöötamise suhtes tunduvalt paranenud võrreldes seisundiga eelmisel 4 aastal.

Võiturseisundi kujunemine lähemas tulevikus sõltub kahtlemata suurel määral vähemise tootmisvõimaluste kujunemisest eeloleval kevad- kui ka suvekuul Euroopas. Teisalt on määrava tähtsusega majanduseisundi kujunemine tähtsamais importmais, mistõttu vähemisehinna võib tekkida muudatusi. Nimetatud asjaolu on üldjoonis lähtekohtadeks, milliseid tuleb arvestada vähemisehinna edasises kujunemises.

Vähemisekaubanduse läbikäik maailmaturul k. a. I veerandil osutus üldiselt suuremaks kui m. a. samal ajal. Nii oli, näit., vähemise sissevedu Inglises k. a. I veerandil 2385 290 cwt, s. o. 5% suurem m. a. samast ajast. Märtsis ületas vähemise sissevedu 10% m. a. Saksa oli vähemise sissevedu aasta kahel esimesel kuul 44% ja märtsis 13% suurem kui m. a. samal ajal. Seega on vähemisekaubanduse võiturul tänava näidanud tõusutendentsi.

Vaadeldes vähemisekaubanduse kujunemist üksikuist maist nähtub, et maailma tähtsamast vähemiseeksportmaast, — Uus-Meremaalt — on vähemise väljavedu näidanud tagasiminekut, kuna seevastu Austraaliast on vähemiseeksport suurenenud enam, kui vähenes väljavedu Uus-Meremaalt. Seega on võid ookeanitaguseist maist eksporditud maailmaturule siiski enam kui m. a. I veerandil. Ka euroopa karjamaajandusmaad on suurendanud vähemise väljavedu, kuigi vähem kui ookeanitagused maad.

Vähemisekaubanduse maailmaturul on näidanud suurenenud. Arvestades veel, et vähemisekaubanduse liikumine apr. näitas Inglises samuti tõusu, tuleb võiturseisundi paranemist otsida suurenevas nõudmises kui ka spekulatsioonis. Nimelt vähenes vähemise tootang Aust-raalias ebasoodsate ilmastikuolude tõttu aprillil tunduvalt, mis asjaolu tõstis kaudselt

nõudmist võile. Teisalt märgitakse ka suurenenud võitarvitust, mis ilmnes eriti Inglises k. a. veebr. võrreldes m. a.

Kuigi praegu ei ole veel võimalik näha ette üksikute euroopa karjamajandusmaade võitoodangut ja pakkumist eelolevail kevad- ja suvekuil, võib saada siiski teatavat ülevaadet senise tootmiskäigu ja lehmade arvu muutusest. Selgub, et üksikud karjamajandusmaad Euroopas võivad tõsta võitoodangut, kuna teisis see näib kujunevat väiksemaks. Üldiselt võib arvata, et tõenäoliselt püsib võitoodang siiski Euroopas m. a. tasemel. Ookeanitaguseis mais algab teatavasti talveperiood, kust seetõttu võipakkumine näitab hooajalist vähenemist. Kui Austraalias püsib kauemat aega praegune ebasoodus ilmastik, on samuti tõenäoline, et võieksport ka ookeanitaguseist maist väheneb enam, kui see oleks tingitud sesoonsast iseloomust. Seega ei ole võitoodangu ega pakkumise kujunemises eelolevail kuil loota tõenäoliselt erilisi üllatusi.

Võituruseisundi kujunemist Inglises võib mõjustada teataval määral hiljutised poliitilised sündmused, mis eemaldab sellelt turult austria kui ka tõenäoliselt ungari või. Teisalt puudub k. a. NSVL-u või väljavedu Inglisse, mis nähtust seletatakse NSVL-u majandusseisundi paranemisega ning madala tootmistasemega suhteliselt tarvitusele. Võib arvata, et NSVL-u või puudub tõenäoliselt ka lähemal ajal Inglise võiturul. Seega võivad nimetatud asjaolud olla teatud määral soodsad võituruseisundi kujunemisele.

Inglise kui ka Saksa tarvitajaskonna majandusseisundi arengu suhtes arvatakse, et tänava võitarvitus ei tohiks seetõttu väheneda, vaid pigem suureneda. Praeguse relativustööstuse elavnemistähe all arenev konjunktuur püsib arvatavasti edasi ja ka seda võitarvitamise suhtes. Seega ka tagasilööke nõudmise poolel ei tohiks lähemal kuil esineda.

Arvestades toodud asjaolusid võib märkida, et võituruseisundi kujunemine eelolevail kuil toimub tõenäoliselt edasi normaalselt ning võihinna taseme liikumise tähtsamate mõjustajatena esinevad peamiselt sesoonsed põhjused.

Arvestades toodud asjaolusid võib märkida, et võituruseisundi kujunemine eelolevail kuil toimub tõenäoliselt edasi normaalselt ning võihinna taseme liikumise tähtsamate mõjustajatena esinevad peamiselt sesoonsed põhjused.

SAKSA KALANDUS 1937. A. — GERMAN FISHERY IN 1937.

Saksa statistikaameti andmeil näitas kalandustoodang 1937. a. tõusu võrreldes e. a. ga. Kalu toodi 1937. a. jooksul maale 671 500 tn 102,6 milj. RM. väärtuses. Võrreldes e. a. ga on maaletoodud kalakogus suurenenud ümmarguselt 13%, mis on tingitud peamiselt püügilaevalde arvu suurenemisest, püütud kalakogusest läks kalajähuvaldele, kalamaksa- ja traanitööstusele 55 600 tn, rahvatoitlusele jäi 615 900 tn. Peale omatoodangu jäi rahvatoitluse otstarbeks ka kalakauba sisseveo-ülekaal, mis oli m. a. 214 600 tn 45,0 milj. RM. väärtuses. Aasta varem oli kalakauba sisseveo-ülekaal 230 200 tn 45,0 milj. RM. väärtuses, seega näitas väljast toodud kalakauba tarvitus 10%-st tagasiminekut. Kalakauba kogutarvitus omatoodangu suurenemise tõttu näitas suurenemist. Arvates omatoodangule — 615 900 tn — juurde sisseveo-ülekaalu 214 600 tn, tõusis tarvituseks-jäänud kalakogus 830 500

tn-le 144,6 milj. RM. väärtuses. Tarvituseks-jäänud kalakogusest kattis 1937. a. omatoodang 74% e. a. 71% vastu. Tarvitatud kalakogus elaniku kohta tõusis m. a. 12,2 kg-le e. a. 11,8 kg vastu, suurenedes seega 0,4 kg keskmiselt elaniku kohta. Võrreldes aga 1932—36. a. keskmise kalatarvitusega, mis oli 9,6 kg, suurenes m. a. tarvitus 2,6 kg, s. o. 27%. Väärtuse järgi oli tarvituse suurenemine väiksem, kuna kalahinnad vaatlusajastu varemmail aastail olid madalamad. Kalatarvituse suurenemist on soodustanud kalaturu- ja transpordiolude parem korrastus, samuti ka kalatarvituspropaganda talveabikorraldus jm. säärased abinõud.

Saksa kalatoodangus võib tähtsama püügi- ja kalatööstuse mainida Põhjamerd, mille toodang tõusis m. a. 619 800 tn-le e. a. 544 500 tn vastu. Balti mere toodang oli 1937. a. 51 700 tn e. a. 52 000 tn vastu.

Tähtsama kalaliigina Saksa kalatoodan-

gus esinevad heeringad, milliste toodang Põhjamere püügipiirkonnas oli m. a. 172 500 tn 21,77 milj. RM. väärtuses e. a. 162 000 tn 23,83 milj. RM. vastu. Põhjamere tursatoodang oli 115 900 tn 15,02 milj. RM. väärtuses e. a. 110 900 tn 16,49 milj. RM. vastu. Süsikate ja pollakate toodang oli 61 300 tn 8,20 milj. RM. väärtuses e. a. 59 800 tn 8,08 milj. RM. vastu. Ahvenate toodang oli 54 100 tn 8,37 milj. RM. väärtuses e. a. 44 400 tn 7,77 milj. RM. vastu. Kilttursatoodang oli 29 600 tn 6,43 milj. RM. väärtuses 21 700 tn 5,77 milj. RM. vastu. Merlangi-tursa toodang oli 3 700 tn 0,61 milj. RM. väärtuses e. a. 4 200 tn ja 0,83 milj. RM. vastu.

Balti mere ja lahtede toodangus oli esikoht heeringail — 12 100 tn 1,77 milj. RM. väärtuses e. a. 7 700 tn ja 1,34 milj. RM. vastu. Balti mere tursatoodang oli 10 300 tn 1,29 milj. RM. väärtuses e. a. 7 100 tn 1,09 milj. RM. vastu. Kammeljate ja lestadetoodang oli 5 100 tn 1,38 milj. RM. väärtuses e. a. 5 700 tn 1,70 milj. RM. vastu. Tinditoodang oli 4 600 tn 0,16 milj. RM. väärtuses e. a. 9 400 tn 0,31 milj. RM. vastu. Angerjate toodang oli 2 500 tn 3,52 milj. RM. väärtuses e. a. 2 500 tn 3,36 milj. RM. vastu. Kilutoodang oli 1 600 tn 0,37 milj. RM. väärtuses e. a. 7 000 tn ja 0,91 milj. RM. vastu.

Siinloetletud püütud kalakoguseis ei ole arvestatud seda kalakogust, mida eksporditi püügipaigalt otse välismaale, peamiselt Inglisse. Püügipaigalt otse eksporditud kalakogus oli 1937. a. 3 100 tn 241 000 RM. väärtuses e. a. 6 040 tn 553 000 RM. vastu.

Väljaspool toodut on arvestatud kaugemere-heeringatoodangut, mis rahvamajanduslikult moodustab tähtsama osa kui Põhja- ja Balti mere heeringatoodang. Kaugemere-heeringatoodangu kohta on avaldatud, et püügist võttis osa 8 heeringapüügiseltsi, millel oli väljas 177 laeva ja millised töid maale 725 000 püüti soolatud heeringaid 17,4 milj. RM. väärtuses. Aasta varem töid kaugemere-heeringapüügiseltside laevad maale 585 000 püüti heeringaid 18,8 milj. RM. väärtuses. Peale nimetatute toodi 1937. a. veel muude püügilaevade poolt maale 11 047 püüti merel soolatud heeringaid e. a. 31 418 püüti vastu. Heeringate kogus tarvituseks oli 1937. a. seega 437 100 tn, millest tarvitati soolaheeringana 158 800 tn ehk 2,4 kg ja muul viisil valmistatud heeringana — 278 300 tn ehk 4,1 kg elaniku kohta. Elaniku kohta igasugu kujul tarvitatud heeringa kogus tõusis seega 6,5 kg-le e. a. 6,4 kg vastu ja tarvitatud heeringakogusest oli oma maa toodangut 3,6 kg ehk 55% elaniku kohta.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

METSAKAUBANDUSSEISUND. — *TIMBER TRADE CONDITIONS.*

Tänavu esimese veerandaasta metsaeksport võrreldes mulluse sama ajavahemikuga osutas tõusu: m. a. esimesel kolmel kuul veeti välismaale metsamaterjali 573 000 kr. eest, tänavu ulatus see aga ca 800 000 kr. See tõus on tingitud osalt paremaid hindadest tänavu võrreldes m. a. sama ajaga, ent ka koguselt (saematerjal, haavapakud) oli tänavune metsamaterjali väljavedu suurem. Kuuse- ja männilaudade eksport ulatus tänavu hinnamarguselt 1350 std. 278 tuh. kr.-le, oles koguselt mullusest suurem umbes 80%. Selle metsamaterjaliliigi eksporditõus toimus

tänavu eeskätt müükide suurenemise arvel Saksa. Mullu veeti esimesel veerandaastal Saksa vaid 120 std. kuuse- ja männilaudu, tänavu aga ca 700 std. Ka haavapakke eksporditi tänavu mullusest tunduvalt rohkem: haavapakude väljavedu m. a. jaan. — märtsini ulatus 2230 tnm-le, tänavu samal ajal aga 3640 tnm-le; müügid suurenesid peamiselt Br.-Indiasse. Ka kastilaudade väljavedu andis tänavu paremaid tulemusi, olgugi et koguselt eksport osutus mullusest väiksemaks: tänavu saadi kastilaudade väljaveost (845 std.) ligi 293 tuh. kr., mullu (925 std.)

aga 263 tuh. kr., mis näitab, et tänavu saadi kastilaudade eest paremaid hindu kui mullu esimesel veerandaastal.

Järjestades meie metsaeksporti tänavu väärtussummade alusel näeme, et esikohal seisab endiselt Briti, kuhu veeti välja k. a. 445 tuh. kr. eest metsamaterjale, mis moodustab üle 55% kogu tänavusest metsaeksportidist. Teisel kohal on ka tänavu Saksa — 167 tuh. kr. ehk 20% kogu väljaveost k. a., kellele järgnevad Br.-India, Norra (haavapakud), Holland, L.-Aafrika Unioon, Egiptus, Hisp. Kanaari saared. Tuleb nentida, et tänavu on metsamaterjaliekспорт toimunud märksa arvukamaile turgudele kui mullu samal ajal.

Väljavedu Britti koosnes kuuse- ja männilaudadest ning kastilaudadest. Metsamaterjali tarvitus Britis sõltub k. a. muidugi üldisest majandusarengust seal. Tuleb nentida, et peagu kõik need tööstusharud, millised ei ole seoses relvastuskavaga, osutavad väikest tagasiminekut, mis avaldub ühtlasi ka töötaolu suurenemises. Ka väliskaubanduse läbi-

käigud osutasid väikest langustendentsi. Kuid vastupidiselt üldisile ootusile ei ole avaldunud ehitustegevuses mingit tagasiminekut ning võib isegi nentida väikest elavnemist m. a. võrreldes eeskätt elumajade ehitamise alal. Seevastu näitab aga tööstushoonete ehitamine teatud seisakut. Vajalike uute eluhoonete arvu hinnatakse 600 000-le, millest 400 000 tuleks ehitada vanade elamiskõlbmatute hoonete asemele.

Kauaoodatud NSVL-u metsamaterjalide esimene hinnakiri tehti Britis teatavaks 12. II ning teine hinnakiri 6. IV, milline käis 105 000 std. kohta. Viimase hinnad põhinesid £ 14.5.— cif 7" Arhangelski okaspuumaterjal III sort. Huvi rootsi ja soome metsamaterjalide vastu oli Britis senini võrdlemisi tagasihoidlik. Esimese veerandaasta jooksul tänavu oli Rootsi sõlminud lepinguid inglastega 290 000 std-le; mullu samal ajal ulatus aga see üle 450 000 std. Soome on tänavu suutnud senini leppida kokku vaid 275 000 std-le, m. a. oli see aga 625 000 std. NSVL-du hinnad mõjustavad kahtlemata ka rootsi ja norra metsama-

In memoriam

MAX HURT

† 26. IV 1938

terjalide müügihinđu, kes peavad müüd neid alandama, et olla võistlusvõimelised vene metsamaterjalidega. Briti metsaturul on tunda muidugi ka Kanada võistlust; kanadalased on alandanud omi hindu üldiselt £ 13.6.-lt (jaan.) £ 12.15.-le (veebr.).

Metsamaterjali laotagavarad Britis osutuvad endiselt siiski võrdlemisi suuriks. Londoni sadamas ulatusid 1. II k. a. saematerjalide tagavarad umbes 148 000 std-le, milline on rekordarvuks viimaseil aastail. Mullu samal ajal oli seal saematerjale ca 21 000 std ning 1936. a. — ca 40 000 std vähem.

Briti importörid teevad pingutusi nende tagavarade realiseerimiseks ning omavaheline võistlus kujuneb sealjuures vahete-vahel õige teravaks. Kõigi nende asjaolude tõttu ei taha importörid veel asuda suuremate ostude tegemisele. Tuleb aga siiski nentida, et tänavu ei peaks Britis metsamaterjalitarvitus kujunema palju väiksemaks kui mullu; pealegi on ka ETEEC (Euroopa metsaeksportöride ühing) oma tänavust metsaeksportidkogust vähendanud teatavasti tunduvalt.

Saematerjali alal osutus melle tänavu Saksa märksa tähtsamaks ostjaks kui Briti. Saksa veeti k. a. välja ligi 700 std kuuse- ja männilaudu, Briti aga ca 500 std. Majandustegevus Saksas on praegu elav. Tööstuse tootmistegevus areneb endiselt tõususuunas; rauatoodang k. a. jaan. ulatus 1,4 milj. tn-le, olles seega 0,2 milj. tn suurem mullu jaanuarist. Ühtlasi tõusis tunduvalt ka terasetoodang ning ulatus k. a. jaan. 1,8 milj. tn-le. Terasetoodangut tahetakse tõsta tänavu Saksas 21 milj. tn-le.

Ehitustegevus Saksas osutab samuti tõususuunda, peamiselt avalike ehitiste püstitamisalal.

Saematerjaliturg Hollandis ei osuta veel praegugi paranemist. Saematerjali sissevedu oli k. a. tunduvalt madalam mullusest. Viimasel ajal on siiski juba mõned hollandi importörid asunud sõlmima uusi lepinguid, eeskätt rootsi ja soome metsaeksportöridega. Kastilaudade järele on aga nõudmine kaunis elav.

Ka Belgia metsaturg on tänavu võrdlemisi nõrk, ning belgia metsaimportörid viivitavad uute lepingute sõlmimisega. Laotagavarad on küllalt suured, millest võimaldavad katta

metsamaterjalitarvitus Belgias suveni. Metsaimportörid on korraldanud tänavu juba rea oksjoneid metsamaterjalide müümiseks. Tänavu esimese 3 kuu jooksul peeti Belgias juba 11 oksjonit, mullu samal ajal vaid kolm. Sellise tugeva surutise tõttu metsamaterjalisiseturul Belgias on jaemüügihinnad langenud tunduvalt. Alles peale seniste laotagavarade realiseerimist on loota, et belgia metsaimportörid asuvad uute lepingute sõlmimisele. On siiski lootusi belgia metsaturu elavnemiseks k. a., kuna valitsus on otsustanud ehitustegevust soodustada laenude andmisega senisest suuremal määral.

Ka Taanis on metsamaterjalitarbing praegu tagasihoidlik. M. a. laotagavarad ei ole ka seal veel kaugeltki realiseeritud.

Saematerjaliturg Prantsuses k. a. I veerandil oli vaikne; importörid ei näita ka seal kuigi suurt huvi uute lepingute sõlmimiseks, kuna m. a. laoseisud on küllaltki nii suured, et nendega suudetakse esialgu katta jooksvat tarvitust. Oodatakse üldiselt veel ka metsahindade kujunemist Briti turul. Ehitustegevus on praegu vaikne, kuid relvastustegevuse suurenemisel oodatakse ka ehitustegevuses taaselavnemist. Prantsuse enda metsatööstustegevus on mitmeti saanud kannatada möödunud talvest; sügav lumi ja jää takistasid mitmel pool metsaralumist ning seetõttu kaotati palju aega. Prantsuse enda metsamaterjalitoodang ei kujune k. a. seega suureks, mis soodustab välismaiste metsamaterjalide müüki. Saematerjali sissevedu on olnud tänavu senini siiski märksa väiksem kui mullu samal ajal. Sisseveolangus toimus eeskätt austria metsamaterjalide sisseveo arvel; jaan. 1937 veeti Austriast sisse 2100 std, tänavu aga vaid 260 std.

Propside rahvusvahelisel turul ei ole ka praegu märgata elavnemist. Propside tagavarad Inglises ja Šotis on suured, tingitud osalt suurest sisseveost m. a., osalt ka sellest, et kaevandused on propside tarvitamises palju ökonoomsemad kui varemmail ajal. Ka kontinendil on propside müük praegu raskendatud. Propside eksportijaina on viimasel ajal esinenud ka Poola. Propside müügi võimalused sõltuvad suurel määral ka praehindade kujunemisest lähemas tulevikus. Üldiselt on propside eksportörid seepärast asunud ootavale seisukohale.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi tööstusosakond andis loa:

■ Tapa linnavalitsusele, Tapal, Kalda tänaval, Valgejõe ääres asuva ja ümberkorraldatava elektriijaama sisseseadmiseks ning tarvituselevõtmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 inimest. Jaama jõuallikaiks on 2 vesiturbiini, kumbki 20 HJ., naftamootorid 20 ja 50 HJ ning lokomobiil 100 HJ. Elektriijaamas töötab 5 diinamot, valmistades alalisvoolu pingega 220 voltti.

■ J. Neeser ja A. Mugur'ile, Tallinnas, Pärnu m. 130 asuva villa- ja vatitööstuse jaoks Tallinnas Pärnu m. 131 asuval krundil uue tööstushoone ehitamiseks ning sinna tööstuse üleviimiseks ja projekti kohaseks sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölisi. Jõuallikaiks 3 elektrimootorit koguvõimega 62 HJ. Tööstusmasinaid on tarvitusel 11 masinat, millised valmistavad villast ja puuvillalõnga ning vatti.

■ Triikikoda „Estotriik“ omanikule V. Rebasele Tallinnas, S. Karja 8, ümberkorraldatud ja sisseasetud triikitööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 18 töölisi. Jõuandjaiks on 5 elektrimootorit koguvõimega 5,1 HJ. Tööstuses tehakse igasugu triikitöid.

■ Eestimaa Põllumajanduse ja Tööstuse a.-s.-le „Estakland“ — Tallinn, Sadama 11, Rakveres, Vaksali 32/34 asuva ning ümberkorraldatava jahuveski sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölisi. Jõu-

allikaks on puugaasigeneraatoriga diiselmootor 120 HJ ja elektrimootor 75 HJ. Valmistatakse iga liiki teraviljasaadusi. Veskis on 2 valtstooli.

■ H. Grote'le, Kaagjärves, Valgamaal asuva ning ümberkorraldatava jahu- ja saeveski sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 30 töölisi. Jõuallikaks 45 HJ. aurumasin. Valmistatakse iga liiki teraviljasaadusi ja ehitusmaterjale. Jahuveskis töötab 2 valtstooli.

■ J. Koitnõmmele, peeglitööstus „Fama“ oman. Tallinnas, Lai 38 peeglitööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölisi. Jõuallikaiks 3 elektrimootorit koguvõimega 7,5 HJ. Tööstuses valmistatakse igasugu peegleid ja lõhvitakse ning poleeritakse tahvelklaasi.

■ Uno Kopvilemle, Püssi vallas, Virumaal asuva Kikerpere saeveski ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 24 töölisi. Jõuallikaks lokomobiil 45 HJ. Valgustusvoolu annab diinamo 2 KW. Valmistatakse mitmesugust ehitusmaterjali.

■ O. Meltsi villa- ja riidevärvimistööstusele, Tartus, Pikk 12 katlamaja ümberehitamiseks ja turbaga köetava uue katla sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 51 isikut. Jõuallikaks 16 elektrimootorit koguvõimega 90 HJ. Tööstuses kraasitakse ja kedratatakse villa, värvitakse ja hivistatakse riidekangaid.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade kujunemisel m. n. võis märkida nõrgenevat suunda. Nii noteeriti meie võihinnaks Manchesteris 124—126 s cwt, s. o. 2 s cwt-lt madalamalt kui e. n. Vastavalt võihindade liikumisele ja väljaveetud võikoguste vahetõhinde kujunemisele noteeriti meie eksportvõihinnaks 170 s kg. Turutendents kindel.

	M. n. maksus või siseturul s kg.
Tallinnas	lauavõi 200—205 s kg., käägivõi 165—185 s kg.
Tartus	„ 200—210 „ „ „ 163—175 „ „
Viljandis	„ 210 „ „ „ 160—175 „ „
Valgas	„ 210 „ „ „ 175 „ „
Pärnus	„ 205—210 „ „ „ 155—170 „ „
Rakveres	„ 200—210 „ „ „ 175—180 „ „
Narvas	„ 205—210 „ „ „ 180—195 „ „

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 3	25/IV	18/IV	%	Märts		English Nomenclature see No. 3	25/IV	18/IV	%	Märts	
	1/V	24/IV		1938	1937		1938	1938		1938	1937
	1938	1938					+	-			
SUURMÜÜGIHINNAD Tallinnas (Börsikom. noteeringute järgi (kr. kv))											
1. Rukis	16,00	—	—	16,00	14,50	79. Lambaliha, esim. veer.	65	65	0	75	78
2. Nisu	21,25	—	—	21,25	23,50	80. tag.	75	75	0	85	88
3. Oder, sööda	18,50	—	—	18,50	18,00	81. Searasv, sulatamata	110	115	-4,8	115	115
4. Kaer	15,50	—	—	15,38	14,97	82. sulatatud	140	140	0	140	140
5. Rukkijahu	18,63	—	—	18,16	15,13	83. Loomarasv, sulatamata	65	65	0	65	65
6. Rukkipütl	26,50	—	—	26,50	21,50	84. sulatatud	80	80	0	80	80
7. Nisupütl (kõrgem sort)	43,00	—	—	43,00	45,00	85. Heeringad	55	55	0	55	55
8. Kartulid, söögi	2,75 ¹⁾	—	—	2,71 ²⁾	2,49 ³⁾	85-a Eesti erivalik	—	—	—	—	—
9. piirituse	2,35	—	—	2,33	2,05 ⁴⁾	86. Raimed, värsked	12	15	-20,0	28	30
10. Kartulitärklis	25,00	—	—	24,00	23,00	87. Kiliud, värsked	—	—	—	48	—
11. Juust, Sveitsi (kg)	1,35	—	—	1,35	1,25	88. Ristikkhein	6,7	6,7	0	6,9	6,2
12. Taimesõi (kg)	0,78	—	—	0,78	0,82	89. Assahein	4,9	4,9	0	5,0	5,0
13. Suhkur	44,32	—	—	43,60	45,15	90. Põletispund, kase (m ³)	845	845	0	845	845
14. Sool	2,40	—	—	2,40	2,50	91. männi	563	563	0	563	528
15. Riis, Burma II	46,50	—	—	47,00	46,00	92. Petrooleum (lt)	16	16	0	16	18
16. Tee, or. Pek., Tseilon (kg)	5,80	—	—	5,80	5,76	PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
17. Kohv, Rio, Santos	2,98	—	—	2,98	4,68	Rukis — (kr. kv.)					
18. Kakao, Hollandi	2,10	—	—	2,10	2,10	93. Hamburg (La Plata)	15,44	15,73	-1,8	16,36	17,31
19. Heering., S. Matties (tünn)	52,00	—	—	52,00	48,50	94. Chicago	8,46	8,36	-4,5	9,72	15,70
20. Matti	58,00	—	—	58,00	62,50	95. Winnipeg	8,70	9,24	-5,8	10,61	15,25
21. Palgid, kuusk, määnd (thm)	16,50	—	—	17,25	19,00	Nisu — (kr. kv.)					
22. Pabripuu (rm)	9,50	—	—	10,60	7,25	96. Hamburg (Manitoba I)	18,88	20,43	-7,6	21,74	21,48
23. Saet, mat., määnd u/s (thm)	37,00	—	—	37,38	43,80	97. Liverpool	13,64	13,98	-2,4	14,02	18,13
24. Telliskivid (1000 tk.)	—	—	—	—	46,00	98. Chicago	10,70	11,16	-4,0	11,71	18,58
25. Siilikaatkivid (1000 tk.)	41,00	—	—	42,00	39,00	99. Winnipeg	15,98	16,60	-4,0	16,00	18,17
26. Tsement (tünn 170 kg) ¹⁾	5,85	—	—	5,85	5,85	Mais — (kr. kv.)					
26a. Tsement. paberkot. (170 kg) ²⁾	5,15	—	—	5,15	6,15	100. Chicago	8,30	8,49	-2,2	8,51	16,62
27. Lubi	2,20 ³⁾	—	—	2,20 ³⁾	2,77	Püim lahtiselt Tallinn (snt. lt.)					
28. Tsinkvalge (kg)	0,47	—	—	0,50	0,64	101. I v. piimakauplustele	12	12	0	13	145
29. Ooker (kg)	0,19	—	—	0,22	0,23	102. I v. piimatööstustele	11	11	0	12	11
30. Värnis	62,50	—	—	63,50	66,50	103. II v. piimakauplustele	10	10	0	11	10
31. Linaseeme, õli tootmiseks	—	—	—	—	16,50	104. II v. piimatööstustele	9	9	0	10	9
32. Olikoogid, linaseemne	15,25	—	—	15,25	12,75	Või. (snt. kg)					
33. Nisukliid	12,50	—	—	12,60	10,00	105. Tallinn	170	174	-2,3	156	145
34. Superfosfaat, 18-20%	5,40	—	—	5,40	4,80	106. Kinnustatud hind	190	190	0	190	189
35. Kaalisool, 40%	11,70	—	—	11,70	10,60	<i>Londonis.</i>					
36. Fosforiit, eesti	3,35	—	—	3,35	3,20	107. Taani	228	228	0	216	225
37. Nitrofoska	24,50	—	—	24,50	23,40	108. Eesti	—	—	—	—	—
38. Raud, sordi	22,00	—	—	22,00	19,00	109. Läti	—	—	—	—	—
39. Teras, vedru	32,00	—	—	32,00	24,00	110. Leedu	—	225	—	—	210
40. Inglise	420,00	—	—	427,60	547,50	111. U-Meremaa	—	225	—	—	209
41. Seatina	45,50	—	—	47,50	70,75	<i>Manchesteris.</i>					
42. Vaskplekk, punane	—	—	—	225,00	235,00	112. Taani	231	234	-1,3	219	228
43. valge	185,00	—	—	195,00	195,00	113. Eesti	223	226	-1,3	207	190
44. Tsinkplekk	77,50	—	—	77,50	78,75	114. Läti	223	228	-1,3	207	189
45. Puuvillariie, eesti (mtr)	0,57	—	—	0,57	0,58	115. Soome	224	228	-1,8	209	206
46. Tallanahk, bjaasi nah. (kg)	2,45	—	—	2,45	2,45	116. Rootsi	224	228	-1,8	209	207
47. ameer. n. i. s.	2,75	—	—	2,75	2,79	117. Kopenhaagenis — Taani	—	184	—	—	170
48. Paber, rotatsioon	23,20	—	—	23,20	23,20	Peekon. (snt. kg)					
49. Kivistisi, auru, Newcastle	2,80	—	—	3,15	2,79	118. Tallinn 60 — 72 kg I s.	87 ²⁾	87 ⁴⁾	0	87	68
50. sepa	3,65	—	—	3,65	3,35	119. " 55,5-59,5 " "	82 ²⁾	82 ⁴⁾	0	82	58
51. Põlevkivi, 1-a s.	0,90	—	—	0,90	0,80	120. " 75,5-80,0 " "	78 ²⁾	78 ⁴⁾	0	78	54
52. Turvas	1,00	—	—	1,00	0,90	<i>Londonis (kõrgem not.)</i>					
53. Põlevkiviõli	6,70	—	—	5,80	5,10	121. Taani	193	191	+1,0	183	180
54. Kütteõli, o/Ü. "E. Kiviõli"	6,75	—	—	6,75	5,10	122. Eesti	173	173	0	168	150
55. Kivitrüv	19,00	—	—	19,00	19,00	123. Läti	173	173	0	168	150
56. Nafta	14,25	—	—	14,25	11,69	124. Leedu	173	173	0	168	150
57. Petrooleum, Ameerika	15,50	—	—	15,50	12,80	125. Rootsi	182	182	0	178	154
58. Bens., Riigi Põlevkivit. (lt)	0,32	—	—	0,31	0,28	126. Iiri	189	189	0	186	166
59. " Kiviõli "Estolin" (lt)	0,38	—	—	0,32	0,29	127. Poola	178	178	0	168	150
VÄIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
60. Rukkijahu (kotiivisi)	18,4	18,4	0	17,8	15,0	128. Ristina (R)	107	108	-0,9	111	129
61. Sepikujahu (kotiivisi)	27,5	27,5	0	27,5	28,0	129. Hoffsdreiband (HD)	98	99	-1,0	102	120
62. Manna	50	50	0	50	50	130. Dreiband (D)	89	90	-1,1	93	111
63. Kartulijahu	30	30	0	30	28	131. Ordini-dreiband (OD)	80	81	-1,2	84	102
64. Kartulid	4,5	4,8	-6,2	4,8	4,7	132. L-ordin-dreib. (LOD)	71	72	-1,4	75	93
65. Suhkur	46	46	0	46	48	133. Takuprakk (H)	62	63	-1,6	66	84
66. Sool	5	5	0	5	5	<i>Mujal Eestis.</i>					
67. Piim, lt. II valik lahtine	12	18	-7,7	18	12	134. Ristina (R)	105	106	-1,1	109	127
68. Lanavõi	205	205	0	205	190	135. Hoffsdreiband (HD)	98	97	-1,0	100	118
69. Kõrgivõi	180	180	0	180	166	136. Dreiband (D)	87	88	-1,1	91	109
70. Koor, röögak (liiter)	110	110	0	110	110	137. Ordini-dreiband (OD)	78	79	-1,3	82	100
71. hapu	110	110	0	110	100	138. L-ordin-dreib. (LOD)	69	70	-1,4	74	91
72. Kanamunad (paar)	8	9	-11,1	11	18	139. Takuprakk (H)	60	61	-1,6	68	82
73. Sealiha, keedulih	85	95	-10,5	95	95						
74. praeha	100	110	-9,1	110	105						
75. Loomaliha, supliha	65	68	-4,4	68	65						
76. praeha	80	85	-5,9	82	70						
77. Vaskaliha, esim. veer.	45	50	-10,0	56	48						
78. tag.	55	65	-15,4	69	61						

¹⁾ fr. Rakvere; ²⁾ ühes teedemakuga; ³⁾ 2/IV-8/IV; ⁴⁾ 25/IV-1/V; ⁵⁾ Virumaal raudteejaamades; ⁶⁾ raudteejaamades; ⁷⁾ tööstuse; ⁸⁾ fr. Tamsalu.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kindel tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering Londonis jäi püsima endisele tasemele, s. o. 97 š tsn. Võrreldes m. a. sama ajaga on praegune peekoninoteering Londonis 11 š kõrgem, mis on tingitud elavast peekonimüüdmisest.

Meie peekonsigade noteeringute sõltuvus Londoni turul on vähenenud tunduvalt viimaseil aastail pärast peekonikvoote sisseadmist Inglises.

K. n. maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest endiselt järgmist hindu:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg.	87	82	Siseturuhinnad	
55,5—59 "	82	78	"	
72,5—79 "	82	78	"	
75,5—80 "	78	74	"	

ja elussigade eest:

90—120 kg. eluskaal	60 s kg.
121—160 " " "	65 " "
üle 160 " " "	60 " "

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul tekkis m. n. nõrk tendents kõigil looma- ja lihalihakidel. Hindade nõrgenemist põhjustab peamiselt väga tagasihoidlik kaubanõudmine, sest tarvitajaskonna huvi on praegu suunatud odavale kalale.

Nädala keskmiselt maksus veiselihha suurmüügil: pullid (eluskaal üle 400 kg), rammusail 56—58 s ja keskmisil 54—56 s kg. Samad pullid eluskaaluga 33—36 s kg.

Pullid (eluskaaluga alla 400 kg), rammusail 53—54 s, keskmisil 51—53 s ja lahjadel 49—50 s kg. Eluskaaluhinnad 26—30—31 s kg.

Lehma- ja härjaliha, nuumatul 55—58 s, rammusail 50—54 s, keskmisil 44—48 s ja lahjadel 40—43 s kg. Eluskaaluhinnad sõltuvalt rammususest 20—24—30—33 s kg.

Mullikad, nuumatul 55—58 s, rammusail 52—54 s, keskmisil 50—52 s ja lahjadel 40—43 s kg. Mullikate eluskaaluhinnad 20—30—32—34 s kg.

Turustades veiseid lihakaalualusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb eel-

toodud lihakilo hinnale arvata juurde keskmiselt 12 s.

Vasikate pakkumine suur. Nädalas turustati üle 2000 vasika. Nõudmine nõrk. Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid nuumatud 55—63 s, rammusad 44—48 s, keskmised 40—43 s ja lahjad 35—40 s kg.

Elusvasikate hinnad vastavalt sordile 24—27—30—40 s kg.

Lammaste pakkumine väike. Nõudmine eksportkaubale, s. o. eluslammastele, väga rahuldav, kuid siseturul tapetud lammastele väike. Tapetud lambad maksusid: rammusad 55—65 s, keskmised 48—55 s ja lahjad 40—45 s kg. Eksportlammaste noteering püsib juba kauemat aega ühtlane, s. o. lihakilo headuse järgi 100—105 s ja eluskaaluhind franko saatejaam 44—47 s kg.

Sigade pakkumine keskmine, kuid nõudmine nõrk. Hinnad nõrgenesid. Tapetult ühes peade-jalgadega maksusid noored sead 70—72 s, lihasead 68—70 s, rasvasead 68—70 s ja vanad emised 65—66 s kilo. Tendents nõrk.

TOORNAHKADE TURG. — RAWHIDE MARKET.

Veisenaahkade hinnad püsivad endised ja maksuvad I sort 70 s, II sort 63 s kg.

Teise sordi alla kuuluvad nahad, millelled on 4 ja rohkem tõuguauku.

Vasikanaahkade hinnad püsivad samuti ja maksuvad kr. 3.50 tk ning rasked vasikanahad alates 3,5 kg — kr. 1.05 kg.

Lambanaahad maksuvad kr. 2.50 — kr. 3.75 tk., kusjuures hind sõltub villa pikusest ja naha suurusest.

Hobusenaahad 20 kg ja üle kr. 12.50 ja alla 20 kg — kr. 8.— tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturuseisundi kujunemine toimus m. n. välisturul paranemas suunas. Vastavalt turuseisundile noteeriti meie eksportmunaade hinnaks 48 s. kg e. n. 40 s. vastu. Siseturumunaade hinnaks noteeriti endine hind, s. o. 58 kg franko kogumispunkt. Turutendents vaikne.

Kanamunade sissevedu Inglisse oli märtsis 23 781 tuh. s.-sada (120 tk.), s. o. 24% enam kui m. a. samal kuul. K. a. esimese 3 kuu jooksul veeti kanamune Inglisse 63 043

tuh. s.-sada ehk samuti 24% enam kui m. a. samal ajal. Sissevedu suurenes peagu kõigist eksportmaist.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad s paar:

Tallinnas	7—9
Tartus	8—10
Viljandis	7—8
Valgas	7—9
Pärnus	7—9
Rakveres	8—9
Narvas	9—11
Võrus	7—8

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsivad endisel tasemel. Nii noteeriti 2. mail Tallinna kohta järgmised piimahinnad: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12 s. l. ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter, II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10 s. l. ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter. Põllutöökotta tulnud teadete kohaselt on piima järele nõudmine hea, mida põhjustab suurenenud nõudmine tarvitajaskonnas soojade ilmade tõttu.

Teiselt poolt aga valitseb linnaiimbruses paljudes kohtades suur söötade puudus, mida näitab see, et mitmes kohas on karjad juba väljas, olgugi et karjamaa on vaevalt-vaevalt roheline. Jõusöötade hinnad aga on kallid ja kehvalt söödetud karjades arvatakse, et ei tasu praeguste hindade juures nende söötmine.

Nõukogude Venesse piimasaatmine katkestati 1. mail. Põhjuseks on ilmade soojenemine, mis ei võimalda piimal seista täiesti rööksana pikal teekonnal põllumehe juurest

Nõukogude Venesse. Seekordne piimasaatmisaeg oli lühike, kuna alustati peale 2 kuud kestnud seisakut piimasaatmist alles 1. märtsil s. a., kuuldavasti piima saatmine Nõukogude Venesse jätkub septembrikuus.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	18—19	—	14—15	12
Tartu	15—16	12—13	—	10—11
Narva	14—15	12—13	—	9—10
Pärnu	19	13	—	12
Rakvere	15	—	—	11
Viljandi	15	—	—	11
Valga	15	—	—	10
Võru	—	—	—	10

Eelmisel nädalal langes piimahind väikemüügil mitmes linnas. Osas linnades aga oli varem hind juba madal, seal jäi hind püsima. Praegune kindlustatud vähend ja kallid jõusöödad ei luba piimahinda enam lasta madalamale.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

M. n. muutus olukord maailma-teraviljaturul taas halvemaks ja hinnad liikusid kõigil tähtsamail börsidel langussuunas. Üldiselt on kõigis tähtsamais teraviljatootjais mais praegune orasteseis ja ilmastiku- ning niiskusolud rahuldavad. Kuivusoht Itaalias ja Kagu-Euroopas, millel näisid veel hiljuti olevat väga halvad tagajärjed kevadisele orasteseisule ja mis tõi isegi kaasa apr. kes-

kel teraviljaturu paranemist, on hiljuti esinenud vihmade tagajärjel kadunud, mistõttu ka lõikusväljavaated neis riigis on paranenud märgatavalt. Kuna kevadised nisukülvipinnad näitavad laienemistendentsi, millega käib kaasas importijate maade sisseveo pidev tagasimine, ei ole näha ette lähemal ajal maailmaniseturul hindade paranemist.

Hiljuti Londonis peetud nisukasvatusemaa-

de kongressi ülevaateist nähtub, et sel korral, kui lähemate aastate nisusaak on võrdne viimase 15 a. keskmise saagiga, tõuseb juba 1940. a. maailma-nisutagavarade seis praeguste kasvupindade juures 2 korda kõrgemale praegusest tasemest. Need on asjalolud, milledele rajaneb praegune nõrk seis maailmanisuturul. Sõltuvalt nisuhindade langusest ning väikesest nõudmisest ja häist lõikusväljavaateist, näitasid ka rukkihinna m. n. nõrgenemist.

M. n. noteeriti tähtsamail teraviljabörsidel järgmised hinnad kr. kv. (sulgudes e. n. keskmised noteeringud):

Nisu: Chicago 10.70 (11.15), Winnipeg 15.93 (16.60), Hamburg 18.88 (20.43). LIVERPOOL 13.64 (13.98).

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linakaubandushooaeg hakkab jõudma juba lõpule, kuid paljudes talundis on veel küllalt lina müümata. Petserimaal ei hinnata küll enam müümata linatagavara palju üle 10% kogu aastasaagist, kuid mujal Eestis arvatakse olevat märksa enam lina veel müümata.

Vällosturgudel arvatakse, et linahindade paranemist ei ole loota enne, kui olukord hakkab paranema linase lõnga ja riide turul. Nagu kuulda, loodavad Lille ketrarjad Prantsuses peatset tellimuste suurenemist ja nõudmist linase kauba järele. Ka Saksa turul on nõudmist lina järele, kuid Inglise turul on seisund endiselt vaikne.

Linahindades ei ole ka märgitud mingeid muudatusi.

Võru-Petseri linahinnana märgitakse Dundees endiselt £ 69—71 cif. inglise tonnilt R-sordi alusel.

Linahinnad Šotis.

	27. apr.	20. apr.
Võru-Petseri R.	£ 69—70	£ 69—70
Pärnu ülepuhastatud R.	£ 68—69	£ 68—69
Pärnu takk I sort	£ 51—53	£ 52—53
Läti-Livoonia R.	£ 71—72	£ 72—73
NSVL-u kasteleo IV gr. I sort	£ 85—86	£ 85—86

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul Tallinna börsil noteeriti linakokkuostu-

Rukis: Chicago 8.46 (8.86), Winnipeg 8.70 (9.24), Hamburg 15.44 (15.73).

Mais: Chicago 8.30 (8.49).

Siseturul maksus üksikutel turgudel rukkis 15.5—17 s., nisu 20—23 s., oder 15.5—18 s., kaer 13—15 s., rukkijahu 17—19 s. ja sepikujahu 26—30 s. kg.

M. n. lubas Vab. Val. Riigi Viljasalvel tuua välismaalt sisse 1000 tn kaeru. Vili ostetakse Taanist ja esimesed saadetised jõuavad kohale k. n. Kaera hakatakse müüma välja seemneviljaks, hinnaga 16 s. kg. Sissetoodav kaerasort „Võit“ on meie põlumeestele tuntud ja senini laialt tarvitusel.

hinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg-lt sn.:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	107	105
HD	98	96
D	89	87
OD	80	78
LOD	71	69
H	62	60
Takk I sort		69
Takk II sort		59
Takk III sort		49
Ehitustakk		17

Tendents vaikne:

Petseris peetud kuulaadale 2. V k. a. toodi paar vagunit lina, s. o. ca 20 tn, mis müüdi hinnaga kr. 1.00—1.02 kg-lt R-sordi alusel.

Kuna m. a. äpardus linaseemnesaak ja seeme oli nõrga mihusega, on nõudmine linakülvisemne järele kaunis elav. Peale hariliku turuseemne, mis ka tänavu tulüb müügile plommitud kottides, on veel saada tunnustatud linaseemet K. K. Estonialt ja Riigimõisade Valitsuselt.

Linakiu väljavedu 1937/38. majandusaastal oli 5 242 tn 1936/37. a. 7 399 tn vastu.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Aprilli lõpul elavus kartuliturul veidi suurenes. Lääne rannas kestis edasi kartulite kokkuvõtmine ja sortimine. M. n. mõned purjekad väljusid laadungitega. Peale selle läks veel mõnisada kotti kartuleid Tallinnast Rootsi. K. n. kestab sortimine edasi. Rootsi nõutakse praegu peamiselt pikliku kujulisi kartuleid, milledest maksakse üle kr. 0,50 kv-st rohkem kui ümarikest.

Viru rannas on mõned soomlased kartuleid ostnud, kuid k. aastal kujuneb ostmine väga tagasihoidlikuks, sest Soome tärglisvabrikud ei osta enam kartuleid.

K. n. on loota, et peale Rootsi läheb üks söögikartulisaadetis Inglisse. Kuidas seal edaspidised müügivõimalused kujunevad, selguvad peale esimese saadetise päralejõudmist.

Virumaal raudteejaamades ostetakse

praegu ekspordiks ainult pikliku kujulisi kartuleid. M. n. saadeti neid üle kümne vaguni Tallinna. Viimastel päevadel toodi rohkesti kartuleid tärglisvabrikutesse, kuna piiritusvabrikud töö lõppemise puhul ei tarvita enam tööstuskartuleid.

Aprilli viimasel nädalal kartulihinnad Virumaal näitasid veidi langust, kuna Lääne rannas tendents oli veidi tõusev.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 2. mail s. a. noteeriti Börsikomitee ruumes järgmised hinnad:

1. Söögikartul: Virumaa raudteejaamades piklikud kr. 2,75—3,00 kr. Lääne rannas kr. 3,00—3,20 kr.

2. Tööstuskartul: tärglisvabrikutes: 12 senti tärglise kg ehk kr. 2,20—2,40 kv.

3. Seemnekartul: Majesteet ja Varane kollane kr. 3,50—4,50 kv., Jorgi hertsog kr. 5,00—5,25 kv. Tendents püsiv.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

M. n. lõpul ilmus müügile esimesi tomateid, millised olid küll valminud, kuid väikesed ja kidurad, nõuti 9 kr. kg. Langes spinatihind — 20—50 s. kg-lt, rediste hind tõusis seevastu 2—5 s kimbult, kuna salatihind jäi võrreldes m. n. muutmata. Ei muutunud ka värskete kurkide hind, kuna neid on alles väga vähe turul.

Kodumaiste õunte hind hakkab jõudma järele välismaiste õunte omale — punaseist sordest nõutakse kuni 150 s. kg. Leidub ka veel sibulõunu hinnaga 50—120 s. kg. Välismaised õunad maksusid 180 s. kg.

Viinamarjade hind langes m. n. lõpul erakordselt 70—80 s. kg-lt, mida põhjustas suurema partii viinamarjade sattumine importõride kätte odava hinnaga tollioksjoni tõttu.

Valgepeakapsa ja jõhvikate hind tõusis m. n. 5 ja 10 s. kg-lt.

Seemnekaupluste andmeil on aedviljaseemnete müük tänavu väga elav. Pealinna ja Tartu seemnekauplusis oli m. n. juba mitmeid aedhernesorte ja sibulaseemet. Eriti rohkesti on tänavu müüdid läbi sibulaseemet. Ka tippsibulate järele on nõudmine suur, mistõttu hind on erakordselt kõrge — 3 kr. kg.

29. IV noteeriti aedsaadusile järgmised hinnad:

VEGETABLE MARKET.

Sigurid, ekspordikõblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt 19 s. kg. Tendents vaikne.

Sibulad 15—30 mm läbimõdduga, ekspordikõblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt 51 s. kg. Tendents rahulik.

Konservkurgid, ekspordikõblikud, ca 5 kg plekknõu Kr. 2.80. Tendents püsiv.

Valged peakapsad, amager-sordised, ekspordikõblikud, franko kokkuostupunkt 7 s. kg. Tendents kindel.

Söögiporgandid, ekspordikõblikud, franko kokkuostupunkt 6 s. kg. Tendents kindel.

Võrreldes eelmise noteeringuga I. IV on kõik hinnad jäänud muutmata.

Tallinna turul maksusid väikemüügil 2. V:

	snt. kg.		snt. kg.
Õunad	50—150	Seller	40—50
Õunad, välismaised	180	Jõhvikad	60—70
Pirnid, „	170—180	Spinat	130—150
Viinamarjad	180—220	Salat	80—100
Tomat	900		
Sibulad	50—60	Redis	10—15
Peakapsas	15—20		snt. kimp
Hapukapsas	13—25	Roheline sibul	4—5
Porgandid	15	Värsked kurgid	50—100
Peedid	15	Konservkurgid	3—7
Kaalikad	10	Apelsinid	10—25
Kõrvitsad	15—20	Sidrunid	9—12
Määrõigas	200—250		

KALATURG. — FISH MARKET.

Kalakauba väljavedu areneb hoogsalt, ainult selle erinevusega, et angerja väljavedu suurenes, kuna koha seevastu vähenes.

Nädala kestel veeti välja värsket kala koguselt 49 500 kg, sellest haugi 21 300 kg, latikat 16 000 kg, angerjat 9 200 kg, koha 2 700 kg ja teisi kalasorte 300 kg.

Haugi veeti välja Poola 13 860 kg, Inglisse 2 100 kg, Prantsusse 3 460 kg, ülejäänud väiksemad kogused läksid Šveitsi, Rootsi ja Tšehhoslovakkiasse. Nagu loetletuist nähtub, eksporditakse meie värsket haugi kaugemaisse Kesk-Euroopa riigesse.

Latikat — Poola, angerjat — Saksa, koha väiksemaks koguseks: Šveitsi, Rootsi, Saksa ja Tšehhoslovakkiasse.

Poola ja Inglisse läks peamiselt sisevete haugi, teisisse maisse merevetehaugi. Angerjas oli Muhu väina ja Pärnu lahe toodangust.

Nõudmine meie angerjale välismaal on elav. Praegu viibib meie sadamais 2 välismaist sumplaeva elusangerja väljaviimiseks.

Apr. kestel eksporditi soodustatud tollimaksude tõttu Poola haugi 64 564 kg, latikat 34 446 kg ja koha 1 606 kg, kokku värsket kala 100 614 kg.

Siseturu-kalakaubanduses valitseb rahuldava värskelakakoguse tõttu võrdlemisi elav tegevus. Kalahinnad, arvatud välja löhi ja koha, on tarvitaja ostujõu kohased. Ka Pärnu ning Narva turul oli värsket kala müügil rohkesti ning mitmekesises valikus.

Kohatoodangu vähesuse tõttu püsivad kohahinnad kõrged.

Räimekaubandus. Rämitedoodangu suurenemisega tuleb müügil suuremaises müügikeskusesse kui ka sisemaa kaugemaisse kohtadesse rohkesti räimi.

M. n. andis Puise rand rahuldavalt räimi — 30—50 tuh. kg päevas. Toodang läks müügil peamiselt ülesostjate kaudu, kes transportisid kauba veoautodel sisemaale.

Päevas väljus 8—14 veoautokoormat. Juul, kui puudusid ülesostjad, tuli kalureil vedada räimi mootorpaatidega Haapsalu müügile, sest kohal puuduvad kalasoolamis-

ja suitsutamisasutised. Nädala esimesel poolel maksti Puises kalureile 70—80 s mõõdust (mõõt ca 8 kg), nädala viimasel poolel langes hind 30—40 s mõõtt.

Haapsalu kalasadama kaudu turustatakse Vormsi, Noarootsi ja Puise ranna räimi kohalikele tarvitajale ja ka ülesostjale, kes veavad räimi samuti veoautodel ja raudteel sisemaale.

Haapsalu kalasadama rämehinnad olid võrdsed Puise ranna hindadega.

Pärnu lahe rämisesaagid olid alla keskmist, mistõttu hinnad olid võrdlemisi kõrged. Kalapaatidest müüdi räimi tarvitajale väikesel viisil 100 s mõõtt (8 kg). Kogu paadilaadungi ostul maksti 80 s mõõdust. Räimi transportiti sisemaale: Türi, Tõrva, Tartu ja teisisse kohtadesse.

Tallinna lahes ja sellest ida poole, kogu põhjarannikul, arvatud välja üksikud püügikohad, oli rämisesaak äärmiselt kehv.

Tallinna kalasadama kaudu tuli müügile kohalikkude rämie ainult mõnesid kaste päevas. Nädala lõpul saabus Muhu rannikvetest ca 3 500 kg, millest ülesostjad maksid kalatoojale 8 s kg.

Tallinna turul oli müügil Puise, Haapsalu ja lähemaist randadest räimi ca 12—15 tuh. kg päevas.

Nädala esimesel poolel püsis hind 15—18 s kg viimasel — 10—12 s kg. Kaubitsemine arenes elavalt. Tartu turul müüdi räimi 15—20 s kg. Narva lahe nõrga rämisesaagi tõttu oli müügil ka paldiski rämie. Müügihind 25 s kg. Kilusaak nõrk. Müügihind 40—45 s kg.

Harju rannikvetest tuleb endiselt rohkesti turski müügile koormate kui ka paatidega.

Tallinna kalasadama kaudu saabub päevas keskmiselt 5 000 kg ning koormatega — 1000—1500 kg.

Nädala algul maksid vaheltkauplejad 4—5 s kg, lõpupoole — ainult 3 s kg-st, sest nõudmine tursale oli väga nõrk.

Turul müüdi turski 7—10 s kg, lõigatult 10—18 s kg.

Lestasaak paraneb. Nädala kestel toodi üks paadikoorem Hiiumaa rannikvetest. Kalasadamaks maksti 28 s kg. Turul müüdi 30—35

s kg. Kohalikest lestadest nõuti 35—40 s kg.

Kodumaise kilusaagi vähesuse tõttu hakkasid konservitööstused vedama sisse värsket kilu Soomest.

M. n. kestel toodi sisse 4 paadilaadungit kogusummas ca 10 500 kg. Tallinna sadamas maksti soomlasile 3 Smk. (24 s.) kg-st.

Suitsukalakaubanduses valitseb elav tegevus. Eriti rohkesti nõutakse suitsuräimi — 4—8 s. 10 tk ning suitsuturska — 23—25 s. kg. Teisi kalasorte müüdi: lõhe, suitsutatud 10—15 kr. kg, siiga 150—200 s kg, angerjat 200—300 s. kg, ahvenat ja vimba 70—100 s. kg. Kalakauba hindade noteerimiskomisjoni esimesel koosolekul Tallinna börsil 2. V noteeriti värsked ja eluskala kokkuostuhinnad:

Angerjas, elus, eksportkõlblik 110 s kg, franko rannik. Tendents kindel.

Koha, värsked, eksportkõlblik 60—63 s kg, franko rannik. Tendents kindel.

Haug, värsked eksportkõlblik 60—63 s kg, franko rannik. Tendents ootav.

Latikas värsked, eksportkõlblik 20 s kg, franko rannik. Tendents rahulik.

Tähtsamate kalasortide müügihinnad s kg:

	Tallinn 30. IV	Tartu 30. IV	Narva 29. IV
Lõhi ja iherus, värsked	200—400	—	125
Angerjas, „	150—180	—	250
Koha, I valik, „	100—120	—	—
Koha, II valik, „	80—90	60—80	90
Haug, „	35—55	35—45	40—45
Siig, „	60—100	80	90
Latikas, „	35—45	25—35	—
Ahven, mere, „	35—40	—	—
Ahven, peipsi, „	25—30	13—25	30
Saiinas, „	35—40	20—25	30
Sürg, „	20—25	7—13	15
Vimb, „	30—50	—	30
Linask, „	40—50 elus	50—55 elus	70 elus
Koger, „	—	—	65 elus
Kiisk, „	25—28	13—15	30
Tint, mere, „	28	20—25	—
Rüim, „	10—12	15—25	25
Kilu, „	40—45	—	—
Tursk, „	7—18	13	30
Lest, „	30—40	—	—
Luts, „	—	25	—
Teib, „	—	15	—

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

MAJANDUSSEISUND INGLISES.

GENERAL BUSINESS CONDITIONS IN UNITED KINGDOM.

Veebruari tööstusstatistika kinnitab varemaid ennustusi. Väljaveedu kahanes veidi, töölolu ei näidanud normaalset hooajalist paranemist ja suurmüügihinnad näitasid viimaseil nädalail vaid väikest muutust. Toorainete sissevedu, peale villa, püsis kõrgel tasemel, samuti ka söe-, raua- ja terasetoodang.

Suurmüügihindu ei või siiski nimetada stabiilseks, ja võib arvata, et mõnede ainete hinnad langevad veelgi. Karta on väljaveo jätkuvat vähenemist, osalt Saksa mõju tagajärjel rahvusvahelisele usaldusele, osalt aga ka toit- ning toorainete tootvate maade ostu-

tagavarade vähenemise tulemusena. Relvas-tumise kiirendamisega võib töölolu üldiselt parandada, kuid arvestades kriisilist olukorda tekstiiltööstuses, on vaevalt loota selle tõusu kevadisele normaaltasemele.

Väärtpaberite kursid jätkasid aeglast alanemist veebruaris ja märtsi algul ning lange-si siis 16. märtsil tunduvalt, nagu teisiski riiges. Üldiselt on raske ennustada Euroopa seisundi täielikku mõju rahvusvahelisele kaubandusele. Mitte ühestki kaubanduslepingust Ühendriikide ja Inglise vahel ei või loota tunduvaid paremusi lähemas tulevikus.

SEAKASVATUSE TOETUSKAVA INGLISES.

SUBSIDY PLAN FOR PIG FARMERS IN UNITED KINGDOM.

Hiljutipeetud inglise seakasvatavate seltsi koosolekul Londonis võttis osa ligi 300 sea-

kasvatajat. Otsustati kiita heaks 3 milj. naelsterlingiline toetuskaava, mida valitsus

oli määratud sealihä turukorralduse elustamiseks. Vastavate lepingute sõlmimisega loodetakse asuda kava teostamisele juba k. a. juulist.

Toetuskavas on nähtud ette 20-naelase sealihäihiku kindlustatud hinnana 13 š. 6 d.

söödahinna juures 8 š 6 d. cwt. Söödahinna muutumise korral on nähtud ette liikuv hinnaskaala liha jaoks. Märgitud tootmiskulude taseme juures saaksid seakasvatatajad keskmise kvaliteedi juures 14 š. 1 d. 20-naelase lihäihiku kohta.

ÜHENDRIIKIDE VÄLISKAUBANDUS. — FOREIGN TRADE IN USA.

Ühendriikide väliskaubandus näitas veebruaris tagasiminekut. Kaupade väljavedu ulatus 263 milj. dol. 289 milj. dol. vastu jaan. ja 233 milj. dol. vastu veebr. 1937. a. Sisseveoväärtus oli samal ajal 163 milj. dol. 171 milj. dol. vastu jaan. ja 278 milj. dol. vastu veebr. 1937. a. Kaubandusbilanss k. a. veebr. lõppes seega 100 milj. dollari suuruse aktiiva-

saldoga, olles samal ajal e. a. 45 milj. dol. passiivne.

Väärismetallide väliskaubandus oli samal ajal: kulla sissevedu 8,21 milj. dol. 7,16 milj. dol. vastu jaan. ja 120,33 milj. dol. vastu veebr. 1937. a., väljavedu 0,17 milj. dol., 5,07 milj. dol. vastu jaan. M. a. veebruaris kulda ei veetud välja.

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

23. aprillil 1938. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	84 224 183,10	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 080 455,23
välisraha	16 285 245,47	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 800 942,50	a) pangatähed liikvel	51 274 462,—
3. Sissevekelid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekelid	9 097 726,11	valitusele	18 845 105,77
põllumajandusl.	1 817 681,16	pankade	9 668 944,96
metsatööstusl.	68 078,95	teised	2 281 551,57
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		30 295 602,30	
valitusele	—	4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	14 113 927,55
telistele *)	10 588 983,19		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	3 423 126,66		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	24 975 579,94		
	<u>101 764 447,08</u>		<u>101 764 447,08</u>

Kattevara vahakord jooksvate kohustustega: } 61,90%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 923 204,88
Includes Ekr. 923.204.88 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

In memoriam

Edward Wirgo

† 28. IV 1938

Välisministeeriumi
Väliskaubanduse Osakond
Riigi Statistika Keskbüroo
Konjunktuurinstituut

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME.

Soome arvamusi konjunktuurpoliitikast.

Finnish Views on Economic Policy.

Soome tööstuse kaitse ja tollitariifi uue muudatuskava kohta võttis hiljuti sõna „Kauppalehti“.

„Kauppalehti“ võrdleb praegust majandusolukorda kriisieelse olukorraga ja leiab palju üksteisega sarnlevaid nähtusi.

„Muuseas on huvitav panna tähele, kuidas olukord praegu tuletab meelde olukorda 10 aastat tagasi, mil valitsenud majandusliku tõusuaaja haripunktilt hakati libisema alla. Raha- ja eriti krediidiolude kitsenemine P.-Am. Ühendriiges andis ka siis tõuke üldisele langusele. Meie maal oli seda ka põhjustanud elav ehitustegevus maal kui ka linnas, mis paisutas sissevedu ennekuulmatul määral, vapustades maksebilanssi ja koorimates maad endisest suuremal määral võlgadega. 1927. a. peetud majandusliku maailmakonverentsi ebaõnnestumine, samuti nagu kavatsatud vaherahu luhtumine tollide alal, andsid hiljem psühholoogilise aluse neile jõududele, millele mõjul kriis hakkas levima järjest laiemas ulatuses. Soomes lisandus neile veel tolaeagse sotsialistliku valitsuse ettepanek 1928. a. tollitariifi suhtes. Esitises oli märgatavaid tööstuse kaitset vähendavaid tollialandusi ja samuti ettepanek „tähesüsteemi“ samasuguseks kitsendamiseks, nagu ses ettepanekus, mille valitsus hiljuti püsisva tollitariifi näol esitas Parlamendile heakskiitmiseks.

Nagu näideldi, olid tookord töölohud Ühendriiges segased ja rasked ning hinnad tugevasti langenud. Töenäoliselt meie eksport, mis peab leidma aset laskuvate hindade ja võistluse suurenedes, ei jõua nüüd, nagu tookordgi, hankida seda tarvilikku valuutat, mida nõuab väliskaupade ostmise ja elav ehitustegevus. Puudub aimult, et aastasissetulek ka k. a. tuleb puudulik, nagu 1928. a., siis oleksid olud endise kriisiga võrreldes täielikumalt sarnlevad.

Soome majandus ja eriti tööstus on praegu palju paremas seisundis kui möödunud kriisi lävel. Protsenditase on madal, hoiussummad on kasvanud ja raha on seetõttu

küllaldaselt. Tööstus on tõusuaastail võinud tugevdada oma seisundit, samal ajal, kui raha- ja kapitaliturg on üldiselt arenenud ja jõudnud kindlale alusele. Sellele lisaks on rahvas õppinud tundma ka messide ja näituste kaudu oma töö väärtust ning liitumiste tõttu on tööstustoodang enam rationaliseeritud ja ta võistlusvõimetus on tõstetud. Kuid ikkagi tuleb sealjuures pidada meeles, et tööstus kui rahva peasissetulekuallikas on koormatud endisest suuremal määral kohustuste ja maksudega. Tööstuslikust kutsest elatuvate isikute arv on kasvanud suuresti. Palgasummad, sotsiaal-, prahikuhud j. m. on tõusnud ja ees on rida uusi raskeid kohustusi kapitaalhangete läbiviimiseks eelolevate tulumaaksude tõstmise näol. Lisaks sellele peab maa tööstuse olukorra sunnil arendama omatoodangut järjest kõrgemale väärtustasemele. Välisturgude hankimist meie tööstusele takistavad mitmel viisil praegusaegne relvastatud kaubanduspoliitika oma kontingentide, valuutasisteede ja toetuskorraldustega. Nii sai Inglise valitsus hiljuti ülesandeks toetada oma puuvillatööstust ja selle taaskorraldamist, pidades silmas välisturgude kindlustamise vajadust. Lisaks kõigile on ähvardamas sõjatoont, kes sunnib kõikjal toetama maid järjest enam majanduslikku iseseisvust, kaitses rahvuslikku tööd.

Olime sunnitud kriisijärgul, et pääseda selle hävitavaist tagajärgedest, suurendama tööstuskaitset tollide näol. See toimus 1930. a. Kallio valitsuse korraldusel ja tasakaalustas maa väliskaubandusbilanssi. Sellised abinõud on kõikjal, isegi kaubanduslikku vabadust harrastavais mais, millede hulka kuulub Soomegi, kiidetud heaks õigeina. Paljudes nes mais on võetud kaitseabinõusid tarvitusele palju laiemas ulatuses kui Soomes.

On täiesti ekslik arvata, et tööstuskaitsetollid oleksid Soomes kõrgemad kui teisis mais. Rahvastelidud töökomisjoni väljaanne m. a-st näitab, et tööstusmaist kuulub Soo-

me ühes Rootsi ja Norraga ketrustööstus-tollide alal ainsate madalate tollitariifidega maade hulka.

Kuid meie naaberriik Rootsi, kelle elutingimused võetakse meil tihti võrdlusaluseks, on nüüdseis oludes pidanud tarvilikuks paljudel tööstusaladel hakata tarvitama kõrgemat töökaitset tollide näol, kui seda on teinud Soome. Seepärast tundub võõrastavana see ettepanek uueks kindlaks (püsivaks) tollitariifiks, mille valitsus esitas hiljuti parlamendile, ning need seletused, millega ta selles põhjendab mitmeti töökaitse vähendamist. Selline samm on, pidades silmas nüüdseid poliitilisi ja majandusolukordi maailmas, loobumine relvastest, relvastatute hulgas ja tööriide nõrgendamine ses võitluses, kus rahvuslikule tööle tegevuse hankimiseks kasustatakse kõiki moodsa tehnika-saavutisi.

Soome majandusstruktuur ja rahva elutingimused nõuavad, et Soome peab olema võõrail turgudel aktiivne. Selleski suhtes vähendab valitsuse tolliettepanek relvastust ja meie võimalusi ning väljavaateid. Meie kaubanduslepingute poliitika, mille külge Soome väljavedu on seotud mitme sidemega, põhineb nimelt tähestisteemi poolt lubatud tollialandusil vastaspoole kasuks, ilma et sealjuures saadetakse hädaohitu meie omi

töölolusid. Valitsus on pidanud, nagu ta seda pidas varemgi enne 1927. a. kriisiajajärku saabumist, praegust silmapilku sobivaks sääraseks relvastusest loobumiseks, pannes ette nimelt vähendada „tähti“ tollitariifis ja alandada mõnede puuvillariiete ja õmblustoodete lepingtollegi ilma vastutasu saamata meie väljaveo alal. Rahva elutingimuste vaatepunktist otsustatuna tuleb paljusid tähtsamaid kaubanduslepinguid lähemas tulevikus uuendada ja võtta läbivaatamisele. Asja õnnestumine, — on ju need lepingud alati enamvähem kompromissitulemused, — sõltub rahva tööolude seisukohalt hinnates suurel määral sellest, millist ulatust kriisiajajärk on saavutanud eri aladel.

Soome tööstus ja siseturutööstus selle ühe tähtsa osana soovib seepärast, et eelmiselatud seisukohad võetakse kaalumisele ja arvesse siis, kui valitsuse ettepanek uue tollitariifi suhtes, mis on nähtud ette püsivana, otsustatakse lõplikult. Lisaks oleks põhjust uurida, enne kui tolliettepanek kiidetakse heaks, mis ulatuses ja suhtes see võitlusvarustus, mis suuris tööstusmais on totaalse sõja ähvarduse tõttu laienenud ka tsiviiltööstuse erialadele, võib saata hädaohitu meie veel vähendudlikku tööstust ja selle tegevusvõimalusi sise- kui ka välis-turul.”

Sulfiitselluloositoodangu vähenemine Soomes.

Decrease of Sulphate Pulp Production in Finland.

Soome lehed toovad sõnumeid, et sulfiitselluloosi ekspordi vähenemise tõttu tuleb Soome tehaseil piirata toodangut ikas pikemat aega töötades osalise koormisega või teatud tähtaegadel teha täielikku seisakut töös.

Mõni aeg tagasi tegi Euroopa sulfiitselluloosi tootlejate organisatsioon SPS (Sulphate Pulp Suppliers), kuhu kuuluvad Soome, Rootsi, Norra, Saksa, end. Austria, Tšehhoslovakkia ja Meemel, otsuse vähendada 1938. a. välismaile eksporditavat sulfiitselluloosikogust 20%, sest importitavate maade turukonjunktuur on halvenenud ja välismaiste papi- ja paberitehaste toorainetelaod on suurenenud tunduvalt. Võrreldes

möödunud suve hinnatasemega on hinnad alanenud isegi 60%.

Et SPS-lepingu raamides teostatav ekspord haarab ligikaudu 3,1 milj. tn sulfiitselluloosi, millest Soome osale langeb umbes 25%, tähendab hiljutine toodangu vähendamise otsus, et Soome sulfiitselluloositehased peavad k. a. kas pikema või lühema aja jooksul laskma oma masinall töötada ainult osalt või jätma seisma tähtajaliselt kogu tegevuse.

M. a. oli Soome sulfiitselluloosi-eksport 823 647 tn väärtusega 1 479,7 milj. Smk., millele on arvatud juurde veel e. a-st ladudes olev kaup. Juba üks väljaveo kokkutõmbumine, arvestamata hindade nõrgenemist, on

põhjuseks, et eksportitud vähenevad määratavalt k. a.

Kuna sulfiitelluloositehased on k. a-ks hankinud endile kuusepaberipuid kitsendamatata toodangu jaoks, tuleb oodata, et toodangu ja toorainekulutuse vähenemise tõttu nende tehaste tarvitamiseks raiutakse eeloleval talvel vähem, kui oli kavatsatud. Et Soome paberitehaste tselluloositarvitus vä-

heneb tellimuste vähenedes, ei ütle veel, milliseks üldine seisund võib kujuneda tselluloositurul eeloleval aastal.

Tuleb veel tähendada, et SPS-lepingu kestus lõpeb k. a. lõpul. Juunis astub Stokholmis kokku SPS usaldusnõukogu ja on tõenäoline, et otsustatakse üksmeelselt uuendada lepingut, kuna ta on osutunud tarvilikuks turu kindlustamise jaoks.

LÄTI.

Kalajahuvabrik Lätis. — Fish-flour Factory in Latvia.

Leepajas algab lähemal ajal töö uues kalajahuvabrikus. Vabriku seadis telliti Saksast ning selle kulud tõusvat 45 000 latile. Uus vabrik töötab läbi 24 tunni jooksul 7000 kg. kala ja toodab seega ca 1500 kg. kalajahu. Vabrikutöö on täiesti automatiseeritud, nii et ka 24-tunnise tööpäeva juures arvatakse võivat saada läbi ainult

3 töölisega. Toodetav kalajahu läheb looma- ja linnusöödaks. Uus vabrik kavatses töötada esialgu peamiselt ekspordiks ning olevat juba saanud tellimusi Saksast ja Prantsusest. Eriti kasuks tuleb uus vabrik kohalikele kalameestele, kuna vabrik võtab neilt töötlemiseks ka söögiks mittaminevaid kalu.

Kunsttahvelkivitööstuse laiendamine Lätis.

Enlargement of Artificial Tile Industry in Latvia.

Järjest suureneva nõudmise rahuldamiseks kavatses a.-s. „Schiferis“ asuda 3 kunsttahvelkivivabriku ehitamisele. Uus

kunsttahvelkivi vabrik kavatsetakse ehitada uue tsemendivabriku lähedusse Bzozenis.

Läti väliskaubandus 1938. a. esimesel veerandil.

Latvian Foreign Trade during I Quarter of 1938.

Esialgsell andmeil saadi k. a. I veerandil ekspordist 41,6 milj. latti (1936. a. I veerandil 39,2 milj.), samal ajal kulutati im-

pordile 51,3 milj. latti (1936. a. I veerandil 38,6 milj. latti).

TAANI.

Suur piimandusnäitus Taanis. — Great Dairy Exhibition in Denmark.

Viimasell aastail peetud maakondlike piimandusnäituste asemel peetakse k. a. ühenduses suure põllumajandusnäitusega Kopenhaagenis 17.—26. VI ühtlasi ka ülemaaline piimandusnäitus. Väljapanemisele tulevad piimasaadused, kusjuures erilist tähelepanu

pühendatakse või- ja juustumihuse esiletõstmisele, ja piimandusmasinad. Tuleb juurde veel eriosakond, kelle ülesandeks on anda informatsiooni piimandusküsimusis ning korraldada demonstratsioone.

Õlepapivabriku asutamine Taanis.

Foundation of Straw Cardboard Factory in Denmark.

Kopenhaagenis tuleb lähemal ajal ehitamisele vabrik paberivalmistamiseks õlgedest. See oleks esimene selline vabrik Taanis ning

töötleks 400—500 tn pappi aastas. Vabrikus leiaks tööd 700 töölisist.

ITAALIA Kaseiini sissevedu Itaaliasse. — Imports of Caseine into Italy.

Kaseiinist valmistatava kunstvilla lanitali leitudamise (ins. Feretti poolt) ja vastavate ettevõtete asubamise järele näitab kaseiini sissevedu Itaaliasse tunduvalt tõusu: 1026 kv-lt 273 000 liiri väärtuses 1936. a. 15 263 kv-le 7 927 000 liiri väärtuses 1937. a.

Sissevedu toimus peamiselt kahest riigist — Prantsusest ja Argentiinast:

	Kogus		Väärtus	
	1937	1936	1937	1936
	kvintaalides		1000 liirides	
Prantsusest	9 992	166	4 579	96
Argentiinast	2 871	846	1 245	235
Teisist riigist	2 900	14	2 103	12
Kokku	15 263	1 026	7 927	273

1932 ja 1933. a. statistika näitab küll sama kaseiini sissevedu ca 15 000 kv mainitud aastail, kuid tuleb arvestada, et tol ajal oli Itaalia võitoodang märksa väiksem praegusest. (Kõrge kaitsetolli sisseseadmise järele võilt algas Itaalia võitoodangu tõus, millele omalt poolt aitas kaasa piimatootjate koondumine ühinguise kollektiivseks piimatöötlemiseks).

Praegune kaseiinitoodangu suurus Itaalias ei ole täpsalt tehtud kindlaks. Teda arvatakse 50—60 tuh. kv aastas, millest 16—20 tuh. kv. läheb tekstiiltööstusele, 10 tuh. kv. plastilise materjali tootmiseks ja ülejääk teisile mitmesuguseile tööstusharudele, eriti liiride valmistamiseks vineerplaatide jaoks.

NORRA. Kalakonservide ekspordi tagasimineku Norras.

Decrease of Fish Conserve Exports in Norway.

Norra lehtede teatel eksporditi Stavangerist kuni k. a. apr. keskpaiguni ainult 3350 tn kalakonserve, m. a. samal ajal — 7300 tn.

Ekspordi langus olevat tingitud nõudmise vähenemisest.

ROOTSI. Puusöebriketi valmistamine Rootsis.

Manufacturing of Charcoal Briquets in Sweden.

Esimesena sellisena kavatsetakse Rootsis rakendada lähemal ajal tööle ühes kohast teise veetav seadeldis puusöebrikettide

valmistamiseks. Tööterakendatav seadeldis toodaks ca 3 tn briketti päevas.

RUMEENIA. Rumeenia väliskaubandus 1938. a. I veerandil.

Roumanian Foreign Trade during I Quarter of 1938.

Rumeeniast eksporditi k. a. esimesel veerandil kaupu 4 829,7 milj. lei väärtuses. Rumeenia kaupade ostjana on esikohal Saksa 1 179,5 milj. leiga. Järgnevad: Kreeka 471,1 milj. leiga, Tšehhoslovakkia 396,4, Itaalia 381,3, Prantsuse 266,5, Egiptus 256,1, Ing-

lise 242,4 milj. leid. Samal ajal imporditi Rumeeniasse kaupu 4 086,9 milj. lei eest, sellest jällegi kõige enam Saksast, nimelt 1372,9 milj. lei eest; Prantsusest — ca 500 milj., Inglisest — 400 milj. lei eest.